

УРОК №3

Використання багатозначних слів
у прямому й переносному значеннях.
Роль слів у переносному значенні
в художньому стилі мовлення

ПЕРЕВІР ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Однозначні: банкомат, медсестра, ноутбук, помідор, підмет.

Багатозначні: ручка, зірка, посіяти, журавель, крило, весна, соловейко, теплий, перо, ходити, корінь, десна, холодний, корабель.

Ц. Десь у небі тужливо курликали журавлі, відлітаючи в теплий край (*Василь Кучер*)

Чутно, як хтось витягує воду з колодязя: довгий немазаний журавель немилосердно скрипить (*Михайло Коцюбинський*)

Зобразіть свій емоційний стан

Поміркуй, чи всі слова вжиті в прямому значенні?

Золотий зливоч

Золоті руки

Золота вдача

Золоте сонце

Золота дитина

Золота голова

Золотий перстень

Золоте волосся

Золота монета

Золота осінь

ГРУПИ СЛІВ ЗА ХАРАКТЕРОМ ЗНАЧЕНЬ

```
graph TD; A[ГРУПИ СЛІВ ЗА ХАРАКТЕРОМ ЗНАЧЕНЬ] --> B[з прямим значенням]; A --> C[з переносним значенням]; B --> D[золотий перстень]; C --> E[золота душа];
```

з прямим значенням

золотий перстень

з переносним значенням

золота душа

- **ПРЯМЕ ЗНАЧЕННЯ СЛОВА** — це властиве слову звичайне значення.
- **ПЕРЕНОСНЕ ЗНАЧЕННЯ СЛОВА** — це значення образне, пов'язане за смислом із прямим.

Переносне значення слова стає зрозумілим лише в поєднанні з іншими словами.

Зіставте вислови. У яких із них виділені слова вжито в прямому значенні, а в яких — у переносному?

Білий ведмідь

Білий шарф

Білий прапор

Білий шоколад

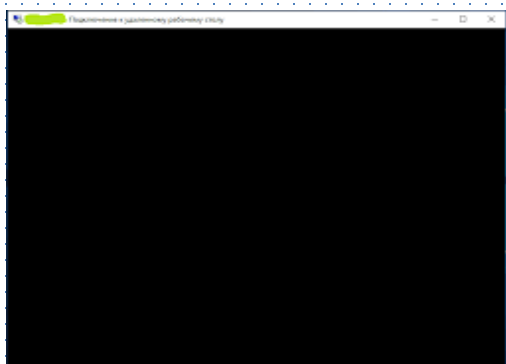

Білий день

Білі троянди

Зіставте вислови. У яких із них виділені слова вжито в прямому значенні, а в яких — у переносному?

Чорний екран

Чорна сукня

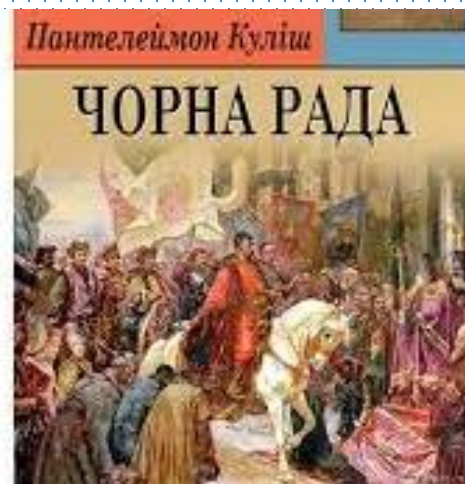
Чорні думки

Чорний список

Чорне волосся

Чорна рада

Завдання-гра «Хто більше?»

До слова **ГОСТРИЙ** доберіть якомога більше слів у переносному значенні

ПЕРЕВІР СЕБЕ!

Гострий нюх, гострий зір, гостре слово, гостра страва, гостра критика, гостра проблема, гострий погляд, гострий ніс, гостра потреба...

Робота з текстом (за підручником)

Прочитайте текст «Поклик лелечий», розміщений у підручнику (с. 27, вправа 42). Випишіть слова, вжиті у переносному значенні. Визначте, для чого автор вживає їх у тексті.

ПЕРЕВІР СЕБЕ!

Записався, міряти, шовкова трава, стрельнув,
потягнувся поглядом, глибокі небеса,
побратими, людське гніздо

Оціни свою роботу на уроці

На уроці я працював _____, бо
_____ Своєю роботою на уроці
я _____

Протягом уроку я _____

Мій настрій _____

Матеріал уроку був для мене _____

Домашнє завдання

Вивчити теоретичний матеріал підручника (с.24-27), записати речення з творів Ліни Костенко, підкреслити слова, ужиті в переносному значенні. Пояснити їх вживання

- У садочку-зеленочку ходить вишня у віночку.
- Струшується сад, як парасолька, мокрі ниви і порожній шлях...
- Ген корів розсипана квасолька доганяє хмари у полях.
- Біля яру, біля стежки одягла верба сережки.
- Ріка заснула в берегах, село сотається димками, як чорні черги у снігах, стоять похнюплені паркани.
- Дощик, дощик, ти вже злива! Плаче груша, плаче слива.